

Met scherm lagere aansluitcapaciteit opvangen

Scherminstallatie ook rendabel voor

LTO'er Cock van Bommel (links) en heteluchtteiler Piet Reijm: "Ook voor telers met een laag energieverbruik zijn schermen financieel interessant."

Het gebruik van schermen door telers van kleine of bladgewassen is geen algemeen goed. Toch is het voor deze telers nu het moment om zich hier op te oriënteren. Schermen is namelijk ook voor bedrijven met een laag energieverbruik economisch verantwoord, zo blijkt uit deze reportage bij Piet Reijm.

TEKST EN BEELD: HARRY STIJGER

In 2004 wilde de overheid met het project Energievoorlichting telers stimuleren om het energiegebruik omlaag te brengen. Voor de grote groentegewassen als tomaat en paprika met een jaarlijks gasverbruik van boven de 50 m³/m² was er voldoende aandacht. Voor de kleine gewassen zoals sla met een gasverbruik onder de 10 m³/m² niet. Voor (grond)telers van bladgewassen met een laag energieverbruik heeft LTO Groeiservice een plan geschreven. Voor dit initiatief heeft het ministerie van LNV een subsidieregeling.

Optimale groei

"Tal van telers van sla en andijvie hebben de afgelopen twee jaar in groepjes van een tiental telers aan verschillende voorlichtingsbijeenkomsten deelgenomen. De telers begonnen met hun energieverbruik van 2003 en 2004 op te schrijven", zegt Cock van Bommel van LTO Groeiservice. Hierna volgden bijeenkomsten om telers

te leren welke mogelijkheden er zijn om het energieverbruik omlaag te krijgen.

De eerste bijeenkomst ging over de plantfysiologie: hoe groeit en bloeit een plant. Een tweede bijeenkomst had als onderwerp: wanneer is een plant optimaal aan het groeien? Van Bommel: "Als je dat weet, kun je op het juiste moment de warmte toedienen. Daarnaast moet je er wel voor zorgen dat alle andere factoren optimaal zijn, anders heb je toch nog een probleem."

Een volgende bijeenkomst had als onderwerpen energiebesparende maatregelen en terugverdientijd. Ook het instellen van de klimaatcomputer is een keer aan de orde geweest. Hiermee is nog veel te bereiken.

Economisch perspectief

Een van de deelnemers aan de serie bijeenkomsten is teler Piet Reijm van Vof Reijm en zonen in Nieuwerkerk a/d IJssel. Op dit bedrijf van 37.000 m² glas wordt in de

winter sla en andijvie geteeld en in de zomer tomaat en komkommer. Alleen dit laatste gewas staat op steenwol; de rest in de grond.

Het gasverbruik van dit heteluchtbedrijf bedraagt ongeveer 15 m³/m² per jaar. Het elektriciteitsverbruik is gemiddeld over de laatste drie jaar zo'n 95.000 kWh/jaar. De in 2004 aangelegde scherminstallatie is uitgerust met energiedoek LS 10 ultra. Deze teler gebruikt het scherm om energie te besparen en de piekbelasting af te vlakken.

Vijf jaar geleden lag de gasprijs nog op zo'n 0,20 euro per kuub voor gebruikers van ongeveer 10 m³/m². Nu ligt die gasprijs op 0,30 euro. Met 15% besparing door het gebruik van het scherm bespaart een teler, bij een gasverbruik van 10 m³/jaar, dus 0,45 euro/m². Op basis hiervan en nog afgezien van de goedkoper geworden scherminstallaties, verdient een teler de investering van 4,50 euro/m² voor het

telers van kleine gewassen

Teler Reijm stuurt de heteluchtkachels apart aan voor een gelijkmatige gasafname. Hij heeft daardoor zijn contractcapaciteit fors kunnen verlagen.

scherm is zo'n 10 jaar terug. Met de lagere gasprijs was dat nog zo'n 15 jaar. Mede vanwege dit gunstige economisch perspectief is Reijm met een scherm aan de slag gegaan.

Lagere contractcapaciteit

De teler geeft aan dat er nog een ander probleem speelt. Dit heeft te maken met de gasprijs, die behalve uit productkosten ook uit transportkosten bestaat. "In 2003 hadden we het ene uur een hoog gasverbruik en het andere uur niet. Hiervoor was een hoge aansluitcapaciteit van 500 kuub per uur nodig met daaraan gekoppeld hogere transportkosten. We zijn toen met een regeling de heteluchtkachels apart gaan aansturen om een gelijkmatiger gasafname te hebben." Per uur kunnen nu maximaal 28 van de 48 kachels aan, anders overschrijden we de verlaagde contractcapaciteit van 336 kuub per uur." In ieder van de 6 afdelingen kunnen standaard 4 kachels branden. De overige 4 heteluchtkachels die nog kunnen branden, worden door de klimaatcomputer op prioriteit aangestuurd. "Het voordeel van de andijvieteelt is dat we het gewas iets kouder kunnen zetten dan sla. Dat gewas mag niet onder de 2°C komen. Als het in een afdeling warm genoeg is, stuurt de computer in een andere afdeling extra heteluchtkachels aan."

Snellere terugverdientijd

Reijm betaalt door de lagere aansluitwaarde minder transportkosten. Als alle 48 kachels tegelijk moeten branden,

betaalt hij per maand 5.000 euro aan gastransportkosten. Met nu maximaal 28 kachels is dat nog maar 3.000 euro per maand. Een besparing van 24.000 euro per jaar, ofwel 0,65 euro/m², die mogelijk is door het gebruik van een scherm. Met deze besparing en die op het gas (0,45 euro/m³), verdient deze teler de scherminstallatie al in vijf jaar terug. Door fiscale voordelen van MIA en de gunstige manier van afschrijven is dat nog iets korter. De teler heeft te maken met transportkosten op gas, omdat hij een 'vrije klant' is die meer dan 170.000 m³ gas per jaar verbruikt. Bij de grote bladgewastelers (boven de 2 ha) is dat het geval. De 'profielklant' (met een jaarverbruik onder de 170.000 m³ gas) heeft niet te maken met transportkosten en betaalt een paar cent meer voor een kuub gas. Daar bespaart hij met het scherm dan ook 15% op. Reijm heeft het scherm geïnstalleerd om de lagere aansluitcapaciteit op te vangen. Anders was het risico te groot. Nu kan hij 'vrijwel risicoloos' in januari sla planten, anders pas in maart.

Voordelen scherm

Het scherm biedt de teler teelttechnische voordelen en de mogelijkheid om het gewas 'warmer' te telen. "We hebben bovendien meer speelruimte om het gewas bij de juiste temperatuur te telen. Ook in een vorstperiode kan een scherm voldoende zijn om het gewas vorstvrij te houden." Normaal ligt in januari en februari het scherm dicht om de planten beter te laten weggroeien. Dit jaar is

dat niet gebeurt door de hoge buitentemperatuur.

De betere schermdoeken, die vocht en licht beter doorlaten, vormen ook een positieve stimulans om in een scherm te investeren. De teler kan ook besparen op de aanleg van een scherm door zelf werk uit te voeren, zoals draden trekken. De aanlegkosten van een scherminstallatie zijn in de zomermaanden ook iets goedkoper dan in de maanden oktober, november of december.

Reijm geeft aan dat de arbeidsomstandigheden onder een scherm beter zijn. Vooral in zomerse omstandigheden met een donker schermdoek. "Hoewel we een licht schermdoek hebben, is het tussen een hoog opgaand gewas ook altijd prettiger werken."

Elektriciteit telt ook mee

Het stroomverbruik op een tuinbouwbedrijf groeit ongemerkt mee, omdat er steeds meer apparatuur bij komt. Dit verbruik telt net zoals het gasverbruik mee in de door de overheid opgestelde (totale) energienorm per bedrijf. Toename van het elektriciteitsverbruik betekent dan dat het gasverbruik omlaag moet. Reijm: "Je kijkt eigenlijk niet naar de elektriciteit. Het gas kost ons jaarlijks zo'n 150.000 euro en de elektriciteit maar 12.000 euro. Dus ga je besparen op gasverbruik."

Van Bommel ziet in overzichten dat veel telers hun stroomverbruik niet eens noteren. Tot slot geeft hij een aardige besparings-tip: laat de koelcel niet het hele jaar draaien voor een paar kratten bier. Een gewone koelkast is dan veel voordeliger in het stroomverbruik.

Door slimme aansturing van heteluchtkachels is er voor bedrijven die energiearme gewassen telen ook perspectief om rendabel in een scherm te investeren. Afhankelijk van de gasprijs ligt de terugverdientijd tussen de tien en vijftien jaar. Het optimaal gebruik maken van fiscale regelingen en besparing op transportkosten van gas, verkort de terugverdientijd tot vijf jaar of minder.

SAMENVATTING